

ဓမ္မအမေးအဖြေများ

၁၇။ လွမ်းစေတီ

လွမ်းစေတီ

လျှောက်ထားအပ်ပါသည် ဆရာတော် အရှင်ဘုရား၊

ရှုပ်ရှင် သရုပ်ဆောင် အကယ်ဒမီဒွေး ကွယ်လွန်ပြီး နောက် သတင်းမှာ ဖော်ပြချက်တွေနဲ့ နီးစပ်သူတွေ အပြောအရ သူ့ရဲ့အရိုးပြာတွေကို သူကြည့်ညိုတဲ့ ဆရာ တော်ကြီး သီတင်းသုံးတဲ့ ဘုန်းကြီးကျောင်းဝင်းထဲမှာ 'လွမ်းစေတီ' တည်မယ်လို့ သိရပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြန်မာပရိသတ်တွေ အကြားမှာ မင်းသား ဒွေးကို ချစ်ပေမဲ့ သူလိုသာမန် အရပ်သားတစ်ယောက်ရဲ့ အရိုးပြာကို စေတီတည်ကောင်း မတည်ကောင်း ဆိုတဲ့ ပြောဆို ဆွေးနွေးမှုလေးတွေ ကြားနေရ ပါတယ်ဘုရား။ ဒီကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဓမ္မစာပေကို အခြေခံတဲ့ ဆရာတော်တို့ရဲ့ သိမြင် ယူဆချက်ကို သိပါရစေ။

နိုင်အောင်မွန်

စေတီ

လူတွေ ရိုသေပူဇော်တဲ့ အရာဝတ္ထုကို စေတီလို့ခေါ်ပါ တယ်။ ဗုဒ္ဓမပွင့်မီက သစ်ပင် တောတောင် ဥယျာဉ် နတ်ကွန်းတွေဟာ လူတွေ ရိုသေပူဇော်ရာဖြစ်လို့ စေတီ အမည်ကို ရခဲ့ပါတယ်။ ဗုဒ္ဓပွင့်ပြီးနောက်မှာတော့ ဗုဒ္ဓဝါဒီတွေက ရိုသေပူဇော်စရာကို အဲဒီပစ္စည်းတွေ အစား ဗုဒ္ဓဓမ္မနှင့် သံဃာလို့ ပြောင်းလဲ လိုက်ပါတယ်။ စေတီ ပစ္စည်း ပြောင်းသွားပါတယ်။ ပူဇော်စရာ အရာဝတ္ထုတွေကို ဌာပနာထားတဲ့ ချွန်ချွန်မို့မို့ အရာဝတ္ထုကိုတော့ ထူပလို့ခေါ်ပါတယ်။ စေတီ ကို ထူပထဲမှာ ထည့်တယ်ပေါ့။ ဗိသုကာနည်းပညာ ထွန်းကားလာတာနဲ့အမျှ ထူပပုံစံလဲ အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲသွားပါတယ်။ စေတီကို ထည့်ထားတဲ့ ပုံစံမျိုးစုံရှိတဲ့ ထူပကိုလဲ တင်စားပြီး စေတီလို့ပဲ ခေါ်ပါတယ်။

ဥပမာဆိုရင် ရွှေတိဂုံအမည်ရတဲ့ ထူပကြီးထဲမှာ ဗုဒ္ဓဆံတော်စတဲ့ စေတီထိုက်တဲ့ ဓာတ်တော်တွေကို ဌာ ပနာ(ထည့်သွင်း)ထားလို့ အဲဒီထူပကြီးကို အဝိနာဘာဝ (ဘယ်လိုမှ ကင်းမရတဲ့) စာပေနည်းနဲ့ 'ရွှေ တိဂုံစေတီ' လို့ ခေါ်တာပါ။

စေတီထိုက်သူ ၄ မျိုး

- ၁) သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ = ကိုယ်တိုင်လဲ တရားကိုသိ၊ သူတစ်ပါးကိုလဲ ဟောကြားတယ်။ လောကမှာ နှစ်ဆူ ပွင့်ရိုး ထုံးစံ မရှိ။
- ၂) ပစ္စေကဗုဒ္ဓ = ကိုယ်တိုင်တော့ တရားကိုသိ၊ သို့ပေမဲ့ ရှုပ်ဝါဒ ထွန်းကားပြီး လူတွေ အစွန်းရောက်လွန်းချိန် တရားဟောမရ၍ ဖြစ်စေ၊ လူတွေ ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းလွန်းနေတဲ့ အချိန် မလိုအပ်၍ဖြစ်စေ လောက ကို တရားမဟော။ ဗုဒ္ဓသာသနာ ကွယ်နေချိန်မှာပဲ ပွင့် တယ်၊ တစ်ပြိုင်နက် တစ်ဆူမက ပွင့်တယ်။
- ၃) သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓရဲ့ အရိယာဖြစ်ပြီးတဲ့ တပည့်များ။
- ၄) လေးကျွန်းသနင်း စကြဝတေးမင်း။ မျှတလွန်းလို့ တစ်ကမ္ဘာလုံးက ကြည်ညို၊ ကိုယ်တိုင်လဲ ငါးပါးသီလ မြဲတဲ့ မင်းမျိုး။
အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုးဟာ ရတောင့်ရဲခဲဖြစ်လို့ သူတို့ရဲ့ အကြွင်းအကျန်ကို ဌာပနာထားတဲ့ စေတီကို ဖူးမြင်ရသူတို့ရဲ့ စိတ်နှလုံးမှာ ကြည်နူးသွားတယ်။ အဲဒီ ကြည်လင်တဲ့ စိတ်နှင့် စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်ရင် သုဂတိကို ရောက်ဖို့သေချာလို့ အများကောင်းကျိုးရတဲ့အတွက် စေတီထိုက် (ထူပထဲ ထည့်သွင်း ထိုက်) တာ ဖြစ်ပါတယ်။
မျက်မှောက်ခေတ် ဗုဒ္ဓဝါဒီတွေကတော့ စေတီလို့ ခေါ်လိုက်ရင် အထူးသဖြင့် ...

- ၁) ဗုဒ္ဓနှင့် ရဟန္တာသာဝကတွေရဲ့ ဓာတ်တော်တွေ
- ၂) ဒီအရှင်မြတ်တွေရဲ့ အသုံးအဆောင် ပစ္စည်းတွေ ဖြစ်တဲ့ သင်္ကန်း၊ သပိတ်၊ ဗောဓိ ညောင်ပင် စတာတွေ
- ၃) ဗုဒ္ဓနှင့် ရဟန္တာဆင်းတုတွေ
- ၄) ဗုဒ္ဓဓမ္မပေစာချုပ် ကျမ်းစာအုပ်တွေဆိုတဲ့ လေးမျိုး အနက် တစ်ခုခုကို ဌာပနာထားတယ်လို့ပဲ နားလည်ကြ ပါလိမ့်မယ်။

လွမ်းစေတီ

ဗုဒ္ဓမပွင့်မီကရော ပွင့်ပြီးနောက်ပါ ဘုရင် မိဖုရား မင်းသား မင်းသမီးတွေရဲ့ အရိုးတွေ ပြာတွေကို ထူပ (ဒီနေရာမှာ အုတ်ဂူလို့ပဲ နားလည်လိုက်ပါ)ထဲ ထည့် ပြီး ဂုဏ်ပြုခဲ့တဲ့ ထုံးစံရှိပါတယ်။ ဒီလိုပဲ ကျန်ရစ်သူ မည်သူမဆိုက ကွယ်လွန်သွားတဲ့ မိမိ ကြည့်ညို ချစ်ခင် သူတွေကို လွမ်းနေလို့ အမှတ်တရဂုဏ်ပြုတဲ့ အနေနဲ့ သူတို့ရဲ့ သင်္ဂြိုဟ်ကြွင်းကို ထူပထဲ ထည့်ခွင့် ရှိနိုင်ပါ တယ်။ ချစ်ကြည့်ညိုသူတွေ သတိရလို့ လာရောက်ပြီး ဂါရလဲ ပြုနိုင်ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ လောကရဲ့ ပူဇော်စရာတော့ မဖြစ်ကောင်း မဖြစ်သင့်ပါဘူး။
တွေးမိတာလေးတစ်ခုနဲ့ အကြံပြုရရင် မျက်မှောက် ခေတ် မြန်မာနိုင်ငံမှာ 'စေတီ'ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရက ဘာသာတရား အထူးသဖြင့် ဗုဒ္ဓသာသနာနဲ့ ပတ်သက် တဲ့ နေရာအနေနဲ့ အများ နားလည်ထားပြီးဖြစ်လို့ လူထုအကြား ပြောဆိုငြင်းခုံစရာတွေ မဖြစ်ရအောင် 'စေတီ'အစား အခြား ဝေါဟာရတွေနဲ့ ပြောင်းသုံးရင် ပိုမကောင်းပေးဘူးလား။
'ဒွေးဂေဟာ' 'ဒွေးစံအိမ်' 'ဒွေးဗိမာန်' စသည်ပေါ့။ □

